

Проповед 195

Вавилонската кула

Прочит: Битие 11, 1 - 9

Скъпи братя и сестри,

Какви са стремежите ви в този живот? Какво искате да постигнете? Колко сили сте вложили, за да успеете в кариерата си, или да догоните целите, които сте си поставили? Ние, хората, често инвестираме толкова много усилия, за да постигнем целите, които сме си поставили, че накрая тези наши цели се превръщат в наши богове и ни отклоняват от истинския Бог - Този, заради Когото си струва да се напругнем и Този, Когото си струва да следваме. Вместо да следваме Него, ние следваме собствените цели, преследваме собствените желания, което в общия случай ни води не по-близо до целта, която сме си поставили, а далеч от Бога. Поставянето на себе си над Бога е водело човека винаги до големи проблеми и е свършвало трагично. Една източна легенда разказва за момче, на което веднъж се явил светъл ангел, за да го благослови. Но имал едно условие. След като завел момчето при една голяма нива с високи житни класове, вече узрели за жетва, ангелът казал: Погледни тази нива! Имаш право да преминеш само веднъж през нея и да откъснеш един клас. Можеш да се движиш само напред, без да спираш по пътя си и без да се връщаш назад дори и една стъпка. Намери си един хубав пълен клас, защото твоето благословение ще бъде според качествата на този клас. Момчето навлязло в нивата. То виждало около себе си много хубави класове, но тъй като се надявало да намери още по-хубави, вървяло все напред. Оказало се обаче, че колкото по-напред вървяло, толкова по-лоши ставали класовете. Момчето не харесвало нито един от класовете, които виждало по пътя си, защото помнело какви било оставило зад гърба си. Уви обаче, класовете ставали все по-лоши и момчето стигнало края на житното поле, без да е откъснало нито един клас. Така това момче пропуснало да получи благословения от ангела. Много хора постъпват по този начин - вървят през живота си и очакват подходящото време да насочат поглед към Бога. Толкова много отлагат обаче, че моментът никога не идва, а животът свършва. Затова и Библията ни напомня да насочим погледа си към Бога. Една такава история е историята за вавилонската кула. История за човешкия бунт срещу Бога, за гордостта и за нашите човешки стремежи. Ще се опитаме да вникнем поне в някои от детайлите на тази история, а за вас ще остане възможността да продължите да разсъждавате върху нея и у дома.

1. Малко история. Вавилон (на вавилонски Babil, евр. Babel בבל) - столицата на Вавилония - бил един от най-важните антични градове. Бил е разположен до Ефрат, на около 90 км южно от Багдад в днешен Ирак (провинция Babil). Руините от този град са открити отчасти в началото на 20 век. Името Вавилон произлиза от академската дума Babilim и означава Божия врата. Евреите са го свързвали пренебрежително с "балал" - което на техния език означава "обърквам". За първи път името Вавилон се споменава през 3000 г. пр. Хр.. Около 2200 г. пр. Хр. Вавилон бил известен като храмово място и е принадлежал през 21 век пр.Хр. към близкия град Ур. При царуването на великия Хамурапи (1792-1750 г. пр. Хр.) градът придобил водеща роля в стария Ориент. Той завладял почти цяла Месопотамия. При управлението на царете на Нововавилонското царство, което било основано от Набопаласар (605-562 г. пр. Хр.), халдейската династия

достигнала своя разцвет, чийто апогей бил по времето на сина му Навуходоносор II. Александър Македонски завладял града след битката при Гавгамела и бил приет като освободител. Той поставил престола на неговата империя впоследствие във Вавилон, където по-късно починал. Градът е известен със своите висящи градини и със строежа на Вавилонската кула. Бил е открит и изследван между 1899 и 1917 г. от немския археолог Robert Koldewey. Дотогава се смятало че е легенда. Според античния гръцки историк Херодот, Вавилон бил един "огромен град, разкошно построен - според мен - като никой друг град на света". Вавилон бил построен от двете страни на р. Ефрат. Според Библията Вавилон е бил основан от Нимрод (виж в Битие 10:9,10; 11:1-9). От самото начало градът е бил символ на неверие в истинския Бог и на предизвикателство към Неговата воля, а неговата кула - паметник на отстъпничеството, цитадела на бунта срещу Него. Пророк Исаия представя Луцифер за невидимия цар на Вавилон (виж в Исаия 14:4,12-14). Очевидно към края на 1 век сл. Хр. християните вече наричали Римската империя с това загадъчно име Вавилон (виж в 1. Петр. 5:13). Най-ниското здание на Европейския парламент е построено с формата на недостроената вавилонска кула (на основата на картината на Питер Брьогел). Много християни виждат в този факт стремежът на европейците към бунт срещу Бога. Някои богослови сравняват ЕС с Вавилонската кула поради многото му официални езици (23 от 1 януари 2007), което затруднява контактите, разбирането на проблема и взимането на решения.

2. Вавилонската кула. Според Библията, след Потопа човечеството представлява един народ, говорещ на един език. От изток хората прииждат в земята Сennaар (на долното течение на Тигър и Ефрат), и построяват град (Вавилон) и кула висока до небето "за да си създадат име". Строителството на кулата е прекратено от Бог, който "смесил" езика на хората, поради което те престават да се разбират един друг. Хората не могли да достроят кулата и се разпръснали по цялата земя. Така историята за Вавилонската кула обяснява появата на различните езици след потопа. Много библеисти свързват легендата за Вавилонската кула със строителството на храмове-кули в този регион. Кулите са наричани зикурати. Върховете им служат за религиозни обреди и астрономически наблюдения. В такъв случай Вавилонската кула представлява най-високият зикурат (91 метра). Наричал се Етеменанки - "дом, между небето и земята".

3. Дали Бог има нещо против небостъргачите. Четейки историята на вавилонската кула, можем да си въобразим, че Бог има нещо против това да се строят високи сгради. Тази вавилонска кула можеше да бъде осмото чудо на древния свят. Представете си само постройка висока повече от всичко друго. В онова време светът е в по-голямата си част едноетажен. Вавилонската кула щеше да бъде толкова висока, че да достига небесата в очите на хората. Ако четем буквално и без да вникваме, можем да си въобразим, че Бог е против техническия прогрес, че Бог не обича напредъка на хората. Има такива християни. Големият богослов Карл Барт опровергава това твърдение, като казва: Трябва да отбележим, че Божията реакция на Вавилонската кула не е да я разруши, като прати земетресение, или опустошителен ураган. Не Бог обърка човека. Не техническите чудеса са проблемът, а човешкото сърце. И наистина днес ние можем да намерим много по-високи постройки от вавилонската кула - тя е била около 91 метра, както разбрахме, а най-високата сграда днес е Тайпе 101, намираща се в Тайван, с височина от цели 509 метра - повече от 5 пъти по-висока от кулата на Вавилон. Сега има и още един внушителен проект - "Кулата на Дубай". Авторите на проекта пазят в тайна точната височина на уникалния небостъргач, но се носят слухове, че последният 189 етаж ще е на близо 700 метра. Този проект е наричан още "Новата Вавилонска кула". Ако Бог беше просто против техническия прогрес, отдавана да е съборил всички тези постройки. Явно е, че зад тази история се крие нещо друго.

2. Човешките планове:

2.1. Не само една историческо събитие. По-рано споменах, че няма никакво съмнение за това, че кулата във Вавилон е съществувала - това е исторически факт; нещо повече, откривателят на Вавилон, Роберт Колдоуей, го открива благодарение на вярата си, че фактите от Библията са истина. Библията обаче не споменава само реални исторически факти, но има за цел да покаже отношенията между човека и Бога, защото Библията е книга не само за историята - въпреки, че в нея са споменати доста точни исторически факти, но книга, която показва Бог и човека,

2.2. Гордост. Големият проблем на тази история не е височината, нито величието на кулата, а много повече целта. Каква е целта на хората, които са се събрали там? В четвърти стих се казва: "**Искаме да си спечелим име...**" Хората обичат да си създават име сред другите хора. Ние искаме да се докажем да покажем на хората около нас, че струваме нещо. Този град и тази кула имаха за цел да направят хората безсмъртни, да покажат, че те струват нещо - ние сами градим този град, ние сами творим живота си, ние сами управляваме всичко, което имаме, ние отиваме там, където искаме, и правим това, което искаме. Гордостта е най-лошият от всички пороци, защото прави човека Бог и отнема на Бога мястото, което Му се полага. Не техническият прогрес или постиженията на човечеството са проблемът, а отношението към Бога и към човека. Вавилонската кула имаше за цел да бъде показано колко велик е човекът, колко много може да сътвори със собствени усилия, Вавилонската кула трябваше да бъде свидетелство за силата на човека, доказателство за хората от тази земя, че, виждате ли, човекът вече не се нуждае от Бога - ние имаме силите, ние имаме възможностите, ние сме достатъчно даровити, ние сме достатъчно способни за да се справим и без Бога. Хората от Вавилон вярваха, че могат да си направят име така, че целият свят да говори за тях, да каже - ето това са велики хора, те могат да се оправят и сами; целият свят да каже, че те - хората на Вавилон, са сътворили това архитектурно чудо на света и че те нямат нужда от някой, който да им помага или да им посочва посоката. Те искаха да се гордеят с това, което са и се стремяха да се ръководят сами, без Божия помощ.

2.3. Страх. Не е само гордостта, която стои зад строежа на вавилонската кула. Има и още едно чувство и то е страх: "**да не би да се разпръснем по цялата земя**". Без да имат нещо велико, около което да се обединят, хората ще се разпръснат. Това е старото чувство на страх, от което хората страдат - да си отидат без да оставят следа на този свят, да бъдат самотни и слаби, да не могат да направят каквото и да било на тази земя. Хората трябваше да бъдат обединени от нещо. Кулата трябваше да бъде видяна от всички краища на тогавашния свят (светът не беше чак толкова голям както сега) и хората трябваше да бъдат обединени около този строеж. Вавилонската кула трябваше да бъде обединителното звено между всички хора в този свят. Хората бяха загубили връзка с Бога и бяха станали безбожници. Сега трябваше изкуствено да си създадат Бог, който да ги обедини. В страха си от разпръсване хората бяха започнали да строят божество, на което да се кланят - именно кулата във Вавилон. Хората бяха изключили Бога от живота си и сега си създаваха друг, който да им е по-удобен.

2.4. Между Божията задача и гордостта. Бог даде на хората задачата да подчиняват земята и да се размножават и да господстват над земята. Бог каза на хората да се радват и наслаждават на всичко онова, което Той им дава и им е дал. Строежът на кулата във Вавилон нямаше нищо общо с това. Построяването и носеше насладата на могъществото, което хората имат над други хора, беше бунт срещу Бога, показване на Бога колко велики са хората, издигане в култ на човешките способности, издигане на друг бог вместо истинския. Щом Бог не ни дава това, което му поискаме, ще си направим друг, който ще е по-удобен за нас, с когото ще си правим каквото поискаме.

3. Отговорът на Бога.

3.1. Бог слиза между хората. Ние, хората, едва ли осъзнаваме колко велик е Бог. И ако вярвахме поне в малка степен на Библията, щяхме да осъзнаем, че Бог няма нужда да слиза, за да види как вървят нещата. Бог обаче въпреки това го прави. Защо? На първо място това намекване в Библията ни показва, че Бог макар и да е толкова голям и велик, обича да гледа нещата отблизо. Той иска да види живота на всеки един човек отблизо. Бог се интересува от нас. И Той го прави, даже когато хората са се отклонили толкова много, че правят неща като Вавилонската кула например, които не са по волята Му. Въпреки това Бог ни обича толкова много, че идва при нас и иска да погледне живота ни отблизо. Ние имаме не Бог, който да гледа хората отдалеч и да ни наказва с нужда и без нужда, а имаме Бог, който иска да види нещата отблизо. На Него не му е достатъчен общият план. Второто, което можем да открием, е колко хората тук на земята са малки в сравнение с това, което е Бог. Въпреки че хората строяха кула, която да достига до небето, която да бъде пример за всички, която да е най-великото чудо, което хората са сътворили, пак тази кула е нищожна с това, което е Бог. Той е по-велик, по-могъщ и по-съвършен от всичко, което ние, хората, можем да сътворим. Божието могъщество е несъизмеримо с това, което ние хората сме. Той не може да бъде сравнен с кое да е от нещата, които ние правим. За да бъде сравнен, Бог трябва да слезе. Най-високото, което ние хората можем да направим, е много ниско за Бога. Най-елементарното сравнение е това между всички кули, които хората някога са построили, и върховете на планините, които Бог е създал. Най-високият небостъргач, който може би ще бъде построен, ще стигне 700 метра. Връх Еверест е висок 8848 метра. Виждаме колко несъизмеримо голяма е разликата между Божието творение на тази земя и човешките усилия. Бог е толкова голям и велик, че дори цялото небе не може да Го схване. Това е разликата между Бога и нас, хората, и точно затова Бог трябваше да слезе. Иначе ние, хората, не можем да Го схванем, иначе ние, хората, ще си останем далеч от Него. Затова Бог слиза, а не защото не може да заповяда от там, където е, и да разпореди какво да стане с нас.

3.2. Бог наказва и запазва. В Псалм 2 се казва: **"Защо се разоряват народите и племената намислят суета? Опълчват се земните царе и управниците се наговарят заедно против Господа и против Неговия Помазаник, като казват: Нека разкъсаме връзките им и нека отхвърлим от себе си възжетата им. Този, Който седи на небесата, ще се смее; Господ ще се поругае над тях."** Нашите човешки усилия изглеждат често смешни в Божиите очи. Хората искаха да се приравнят с Бога и това им донесе наказание: **"И Господ каза: Щом като те са един народ, говорещ общ език, и са почнали да правят това; и няма да има нищо невъзможно за тях, каквото и да било нещо, което биха намислили да направят. Нека слезем и там да разбъркаме езика им, така че едни други да не разбират езика си. Така Господ ги разпръсна оттам по лицето на цялата земя; а те престанаха да градят града. Затова той бе наречен Вавилон, защото там Господ разбърка езика на цялата земя; и оттам Господ ги разпръсна по лицето на цялата земя."** Бог съзнаваше, че тези хора ще преследват само собствените си цели и ще гонят мечтите и желанията на плътта си. Всичко това щеше да ги води все по-далеч от Бога и далеч от Неговото спасение. Затова Бог реши да накаже хората, като обърка езиците им. На пръв поглед изглежда така, сякаш хората могат едва ли не да победят Бога и Той се чувства застрашен, и от страх да не бъде настигнат и задминат Бог предприема действие по предотвратяване на бедата. Всъщност нещата стоят много по-различно. Бог видя, че хората в стремежите си могат да бъдат не само градивни, но и много по-често разрушителни. Точно затова реши да сведе до минимум възможността този свят да се самоунищожи. И въпреки това ние, хората, почти сме успели да унищожим земята и да

избием много хора. Историята на две световни войни и стотици хиляди по-малки е достатъчно красноречива. Там, където всичко е заложено на човешката гордост, там, където липсва смирение, там, където човек залага на собствените си усилия, там идва разрушение и смърт. Наказанието на Бога е всъщност спасителна възможност за нас, хората. Ако ние бяхме оставени без Божията намеса, то нещата биха свършили зле. Когато хората бяха разпръснати и започнаха да говорят различни езици, станаха много по-зависими от Бога. Когато е слаб, човек бързо осъзнава, че не може да се справи сам, че има Някой, Който е създал този свят и всичко около нас, осъзнава, че този свят е само място, на което ние временно престояваме и че идваме от Бога и живеем благодарение само на Бога. В Божието наказание можем да намерим милост и благодат, защото именно това Му наказание ни кара да вървим близо до Него, да чувстваме милостта и грижата му всеки ден, да осъзнаваме, че сме зависими от голямата му грижа и любов. Четейки книгата Откровение, можем да видим състоянието на света, такова каквото щеше да бъде, ако Бог не се беше намесил по времето на строежа на Вавилонската кула - разруха, смърт, омраза, жестокост. Наказанието на Бога с разбъркването на езиците е милост за хората по онова време.

4. Новите Вавилонски кули днес. В цялата си история човек не престава да строи нови и нови Вавилонски кули. Сещате ли се за някои такива? Човек иска да покаже на Бога, че може да се оправя добре и без Него, но тези кули, които хората си градят, рухват отново и отново и в живота ни остава една несигурност, която нито едно от големите ни човешки постижения не може да покрие. Нашият свят говори отново и отново за сигурност, за големи технологични чудеса, говори за това как ние, хората, се справяме с какво ли не, но остава несигурен. Човек може да бъде сигурен само в Божиите ръце. Колкото и да градим кулите си, те ще падат като пясъчни замъци дотогава, докато в основата им стои нашата гордост и богохулно държание. Докато не осъзнаем, че всичко в този свят е от Бога и че ние живеем благодарение на Неговата милост. Как гледаме на постиженията си е видно от това как хората тълкуват името Вавилон - Божия врата. Библията ни го тълкува като объркване - толкова сме различни ние, хората, от Бога.

5. Петдесятница. В Библията има една история, която е точно обратната на разбъркването на езиците край Вавилон. Знаете ли коя е тя? Намира се в Деяния на апостолите 2 глава. Това е Петдесятница. След като Исус дойде и умря на кръста за нашите грехове, след като премахна пречката на греха, стояща между нас и Него, Бог дава правото на хората по тази земя пак да се разбират. Знаете ли защо? Вавилонската кула е символ на човешкия бунт срещу Бога, Петдесятница - на отново създадения мир. Бог иска ние да сме Негови - това е възможно само чрез Исус Христос. Доврете му се и бъдете Божии. Изгонете гордостта и страха, оставете Бог да действа. Амин.